

Chambre des Représentants

SESSION 1972-1973.

22 NOVEMBRE 1972

PROJET DE LOI

modifiant la loi du 10 octobre 1967 contenant le Code judiciaire ainsi que d'autres dispositions légales concernant certaines incompatibilités.

RAPPORT COMPLEMENTAIRE

FAIT AU NOM DES COMMISSIONS REUNIES
DE L'EMPLOI ET DU TRAVAIL
ET DE LA JUSTICE (1)

PAR M. DEJARDIN.

(1) Composition de la Commission de l'Emploi et du Travail :

Président : M. Castel.

A. — Membres : MM. Declercq (Tijl), Deneir, Duerinck, Henckens, Magnée, Rutten, Schyns, Verhenne. — MM. Carpels, Castel, Mme Copée-Gerbinet, MM. Dejardin, Nyffels, Tibbaut, Van Daele. — MM. Borsu, D'haeseleer, Flamant, Poortmans. — MM. Helguers, Moulin. — MM. Baert, Vansteenkiste (Emiel).

B. — Suppléants : MM. *Clays, De Paepe, Pierret, Van Rompaey*. — MM. *Brouhon, Demets, Férir, Smets*. — MM. *Picron, Verberckmoes*. — M. *Maes*. — M. *Raskin*.

Composition de la Commission de la Justice :

Président : M. Charpentier.

A. — Membres : MM. Bourgeois, Charpentier, De Kerpel, Duerinck, Grafé, Saint-Remy, Suykerbuyk, Van Rompaey. — MM. Baudson, Collignon, Degroeve, Dehousse, Gondry, Laridon, Mathys. — MM. Defraigne, Jeunehomme, Kempinaire, Van Lidth de Jeude. — MM. Havelange, Rouelle. — MM. Baert, Belmans.

B. — Suppléants : MM. *De Keersmaeker, Delporte, Michel, Verhaegen*. — Mme *Copée-Gerbinet*, MM. *Nyffels, Temmerman, Tibbaut*. — MM. *Piron, Verberckmoes*. — M. *Gol*. — M. *Leys*.

Voir :

255 (1971-1972) :

- N° 1 : Projet de loi.
- N° 2 : Amendement.
- N° 3 : Rapport.

Kamer van Volksvertegenwoordigers

ZITTING 1972-1973.

22 NOVEMBER 1972

WETSONTWERP

tot wijziging van de wet van 10 oktober 1967 houdende het Gerechtelijk Wetboek evenals van andere wetsbepalingen betreffende sommige onverenigbaarheden.

AANVULLEND VERSLAG

NAMENS DE VERENIGDE COMMISSIES
VOOR DE TEWERKSTELLING EN DE ARBEID
EN DE JUSTITIE (1)

UITGEBRACHT DOOR DE HEER DEJARDIN.

(1) Samenstelling van de Commissie voor de Tewerkstelling en Arbeid :

Voorzitter : de heer Castel.

A. — Leden : de heren Declercq (Tijl), Deneir, Duerinck, Henckens, Magnée, Rutten, Schyns, Verhenne. — de heren Carpels, Castel, Mevr. Copée-Gerbinet, de heren Dejardin, Nyffels, Tibbaut, Van Daele. — de heren Borsu, D'haeseleer, Flamant, Poortmans. — de heren Helguers, Moulin. — de heren Baert, Vansteenkiste (Emiel).

B. — Plaatsvervangers : *de heren Clays, De Paepe, Pierret, Van Rompaey*. — *de heren Brouhon, Demets, Férir, Smets*. — *de heren Picron, Verberckmoes*. — *de heer Maes*. — *de heer Raskin*.

Samenstelling van de Commissie voor de Justitie :

Voorzitter : de heer Charpentier.

A. — Leden : de heren Bourgeois, Charpentier, De Kerpel, Duerinck, Grafé, Saint-Remy, Suykerbuyk, Van Rompaey. — de heren Baudson, Collignon, Degroeve, Dehousse, Gondry, Laridon, Mathys. — de heren Defraigne, Jeunehomme, Kempinaire, Van Lidth de Jeude. — de heren Havelange, Rouelle. — de heren Baert, Belmans.

B. — Plaatsvervangers : *de heren De Keersmaeker, Delporte, Michel, Verhaegen*. — *Mevr. Copée-Gerbinet, de heren Nyffels, Temmerman, Tibbaut*. — *de heren Piron, Verberckmoes*. — *de heer Gol*. — *de heer Leys*.

Zie :

255 (1971-1972) :

- N° 1 : Wetsontwerp.
- N° 2 : Amendement.
- N° 3 : Verslag.

MESDAMES, MESSIEURS,

Avant d'entamer la discussion générale, le Ministre de l'Emploi et du Travail, a donné un exposé relatif aux modifications proposées par ce projet.

Le rapporteur estime inutile de reprendre cet exposé et renvoie au texte du rapport (doc. n° 255/3) concernant les deux séances que la Commission de l'Emploi et du Travail a consacrées à l'examen de ce projet. Le Ministre de la Justice tient à exprimer son accord sur le texte du projet.

Discussion générale.

Un membre formule des objections au sujet du 2e alinéa de l'article 2. Cet article modifiant l'article 300 du Code judiciaire, complète les exceptions déjà prévues aux incompatibilités visant les juges sociaux et les conseillers sociaux. Le membre s'oppose à l'admission de certains cas de compatibilité, en citant notamment la fonction de conseiller communal et de conseiller provincial, et refuse l'assimilation totale des tribunaux du travail aux anciennes juridictions prud'homales, où le cumul de fonctions politiques et de celles de juge n'était nullement interdit.

Le même membre invoque à ce sujet le cas d'un conseiller provincial exerçant la mission de juge social et siégeant aux côtés d'un président d'un tribunal du travail qui est candidat à la cour d'appel. Le juge social serait amené, au Conseil provincial, à apprécier cette candidature.

Un autre membre conteste cette interprétation.

Le Ministre de l'Emploi et du Travail tient à souligner la nécessité de l'adoption de ce projet de loi et justifie certaines compatibilités par les difficultés de recrutement de candidats suffisamment compétents pour exercer les fonctions de conseillers sociaux, juges sociaux ou juges consulaires.

Le Ministre de la Justice se réfère à la situation actuelle. Les magistrats eux-mêmes s'estiment heureux de trouver des juges sociaux à leur côté.

Le projet ne modifie pas l'économie du Code judiciaire; il facilite uniquement le recrutement particulier des juges sociaux, dont le mandat est de durée limitée.

Le Ministre insiste auprès de la Commission pour qu'elle ne prête pas foi aux allégations insinuant que la magistrature serait ainsi politisée.

Un membre se déclare partisan du jugement par les pairs, comme le prévoit le projet de loi. Il se demande néanmoins dans quelle mesure l'exercice d'un mandat politique pourrait être admis, non par crainte d'un manque d'objectivité des intéressés mais en raison du danger d'une perte de confiance des justiciables, si des jugements étaient prononcés par des juges sociaux exerçant une fonction politique. Plusieurs membres partagent cet avis et craignent une politisation de la justice. Le Ministre de la Justice déclare que le Code judiciaire a déjà renforcé la position du président du tribunal du travail, qui doit être désormais un magistrat de carrière : ce n'était pas le cas dans les conseils de prud'hommes. Le Ministre de l'Emploi et du Travail, se basant sur des considérations d'ordre historique, social et pratique, demande que soient garanties la qualité et la compétence d'une magistrature sociale bien au fait du contexte sociologique.

Actuellement, des échevins de grandes communes siègent dans des tribunaux du travail, sans qu'il n'y ait jamais eu de difficultés. Selon le Ministre de l'Emploi et du Travail,

DAMES EN HEREN,

Vóór de algemene bespreking begon, gaf de Minister van Tewerkstelling en Arbeid een uiteenzetting over de in dit ontwerp voorgestelde wijzigingen.

Uw verslaggever acht het overbodig die uiteenzetting weer te geven en verwijst in dit verband naar de tekst van het verslag (Stuk n° 255/3) van de twee vergaderingen die door de Commissie voor de Tewerkstelling en de Arbeid aan de bespreking van dit ontwerp werden gewijd. De Minister van Justitie hecht eraan zijn instemming met de tekst van het ontwerp betuigen.

Algemene bespreking.

Een lid oppert bezwaar tegen het tweede lid van artikel 2. Dit artikel, waarbij artikel 300 van het Gerechtelijk Wetboek wordt gewijzigd, vult de bestaande uitzonderingen aan betreffende de onverenigbaarheden die gelden voor de rechters en de raadsheren in sociale zaken. Het lid verzet zich tegen de opheffing van sommige onverenigbaarheden, met name wat betreft het ambt van gemeenteraadslid en provincieraadslid. Hij aanvaardt niet dat de arbeidsrechtbanken volledig gelijkgesteld worden met de vroegere werkrechtsheren, toen het niet verboden was een politiek ambt samen met een rechterlijk ambt uit te oefenen.

Het lid haalt in dit verband het geval aan van een provincieraadslid dat het ambt van rechter in sociale zaken uitoefent en zitting heeft naast een voorzitter van een arbeidsrechtbank die kandidaat is voor een plaats van raadsheer in een hof van beroep. De rechter in sociale zaken zou die kandidatuur in de provincieraad moeten beoordelen.

Een ander lid betwist die interpretatie.

De Minister van Tewerkstelling en Arbeid verklaart met nadruk dat het wetsontwerp moet worden goedgekeurd en verantwoordt de opheffing van sommige overenigbaarheden door de moeilijkheden die werden ondervonden bij het aanwerven van kandidaten die bekwaam zijn om het ambt van raadsheer of rechter in sociale zaken dan wel van rechter in handelszaken uit te oefenen.

De Minister van Justitie verwijst naar de huidige toestand. De magistraten achten zich gelukkig dat er rechters in sociale zaken naast hen zitting hebben om hen bij te staan.

Het ontwerp wijzigt de opzet van het Gerechtelijk Wetboek niet; het zal alleen de aanwerving van rechters in sociale zaken, die een tijdelijke ambt vervullen, vergemakkelijken.

De Minister vraagt de Commissie met nadruk geen geloof te hechten aan de bedekte aantijgingen waarbij wordt beweerd dat de magistratuur op die manier verpolitiekt wordt.

Een lid verklaart voorstander te zijn van een berechting door de gelijken van de betrokkene, zoals bepaald is in het wetsontwerp. Hij vraagt zich echter af in hoeverre de uitoefening van een politiek mandaat aanvaardbaar is, niet omdat hij vreest dat de betrokkenen niet objectief zouden oordelen, maar omdat het gevaar bestaat dat het vertrouwen van de justitiabelen geschokt wordt wanneer rechters in sociale zaken, die een politiek ambt uitoefenen, rechtspreken. Verscheidene leden zijn dezelfde mening toegedaan en vrezen de politisering van het gerecht. Daarop verklaart de Minister van Justitie dat het Gerechtelijk Wetboek de positie van de voorzitter van de arbeidsrechtbank reeds verstrekt heeft, daar deze een beroepsmagistraat moet zijn; dat was niet het geval in de werkrechtsheren. Om historische, sociale en praktische redenen vraagt de Minister van Tewerkstelling en Arbeid er voor te zorgen dat de magistratuur in sociale zaken zou bestaan uit bekwaame en bevoegde mensen, die de sociologische context goed kennen.

Op dit ogenblik zijn er schepenen van grote gemeenten die zitting hebben in arbeidsrechtbanken, zonder dat zulks ooit aanleiding heeft gegeven tot moeilijkheden. Volgens de

il s'agit avant tout d'un problème de compétence. En limitant le choix, une compétence insuffisante des juges sociaux risquerait d'accroître abusivement le pouvoir du juge professionnel.

Quelques membres continuent à s'opposer au projet en faisant appel au principe de la séparation des pouvoirs telle que la conçoit la Constitution.

En ce qui concerne le texte suivant repris à l'article 2, al. 2 : « — de bourgmestre, échevin ou président d'une commission d'assistance publique dans les communes d'au moins 10 000 habitants », un membre fait remarquer que :

1) un conseiller communal, chef d'un groupe politique, peut être considéré comme un homme politique de même envergure qu'un échevin ou un bourgmestre;

2) la tension et les pressions politiques sont plus fortes lorsqu'il s'agit de petites communes.

Le Ministre de la Justice tient à préciser clairement le but du projet. Il y a lieu de mettre à profit l'expérience acquise par les juridictions prud'homales et également par les juridictions du travail sur base des dispositions transitoires du Code judiciaire (art. 37). Le projet est cependant plus restrictif que l'article 37.

Le Ministre admet que l'on puisse y voir une certaine généralisation des dispositions transitoires, mais souligne en même temps la limitation introduite dans ces dispositions.

Le rejet du projet n'améliorerait pas la situation. En conclusion, le Ministre souligne que les questions relatives aux modifications du Code judiciaire relèvent de la compétence de la Commission de la Justice et qu'il est légitime que celle-ci intervienne.

Un membre intervient pour marquer son accord sur le projet en considérant les remarques et critiques comme superflues, d'autant plus qu'il a été toléré jusqu'à présent qu'un président de tribunal soit également président d'une commission d'assistance publique, alors que là aussi l'incompatibilité pourrait être invoquée.

Un membre estime que le projet devrait être soumis pour avis au Conseil d'Etat. Cette proposition n'est approuvée ni par le Ministre de la Justice, ni par le Ministre de l'Emploi et du Travail; ceux-ci déclarent que le Conseil d'Etat ne doit pas se substituer au pouvoir politique, d'autant plus qu'il avait admis, *in tempore non suspecto*, l'article 37 des dispositions transitoires ainsi que la loi du 10 octobre 1967.

La proposition de renvoi du projet au Conseil d'Etat est repoussée par 17 voix contre 11.

Examen des articles.

Article 1.

Cet article est adopté par 18 voix contre 12.

Art. 2.

Cet article a été amendé par la Commission de l'Emploi et du Travail (doc. n° 255/3). C'est ce texte qui sert de base à la discussion.

Un membre demande la division de cet article.

Minister van Tewerkstelling en Arbeid gaat het in de eerste plaats om een kwestie van bekwaamheid. Door de keuzemogelijkheden te beperken zou het kunnen gebeuren dat rechters in sociale zaken benoemd worden die niet opgewassen zijn tegen hun taak, zodat de macht van de beroepsmagistraat ten onrechte wordt uitgebreid.

Enkele leden blijven niettemin gekant tegen het ontwerp en roepen daarbij het principe van de scheiding der machten in, zoals het door de Grondwet wordt opgevat.

In verband met de volgende tekst uit het tweede lid van artikel 2 : « — burgemeester, schepen of voorzitter van een commissie van openbare onderstand in de gemeenten van ten minste 10 000 inwoners; » verklaart een lid dat :

1) een gemeenteraadslid, voorzitter van een politieke fractie, een even belangrijk politicus een schepen of een burgemeester kan worden geacht;

2) de spanningen en de politieke druk groter zijn naar mate het om kleinere gemeenten gaat.

De Minister van Justitie wenst het doel van het ontwerp duidelijk te omschrijven. De ervaring opgedaan door de werkrechtbanken en ook door de arbeidsrechtbanken op grond van de overgangsbepalingen van het Gerechtelijk Wetboek (art. 37) moet ten nutte worden gemaakt. Het ontwerp is evenwel restrictiever dan artikel 37.

De Minister erkent dat daarin een zekere veralgemening van de overgangsbepalingen kan worden onderkend, maar hij onderstreept terzelfdertijd de door die bepalingen ingevoerde beperking.

De verwerping van het ontwerp zou geen verbetering brengen in de toestand. Tot besluit legt de Minister er de nadruk op dat de problemen in verband met de in het Gerechtelijk Wetboek aan te brengen wijzigingen tot de bevoegdheid van de Commissie voor de Justitie behoren en dat deze hier dus terecht haar taak vervult.

Een lid stemt in met het ontwerp en meent dat de naar voren gebrachte opmerkingen en bezwaren overbodig zijn, te meer daar tot nog toe geduld werd dat de voorzitter van een rechtbank tevens voorzitter van een commissie van openbare onderstand mag zijn, ofschoon ook daar de onverenigbaarheid zou kunnen worden ingeroepen.

Een lid meent dat het ontwerp voor advies aan de Raad van State moet worden voorgelegd. Die mening wordt evenwel noch door de Minister van Justitie noch door de Minister van Tewerkstelling en Arbeid gedeeld. Dezen verklaren dat de Raad van State niet de plaats van de politieke macht moet innemen, vooral daar hij, *in tempore non suspecto*, zowel met artikel 37 van de overgangsbepalingen als met de wet van 10 oktober 1967 heeft ingestemd.

Het voorstel tot verwijzing van het ontwerp naar de Raad van State wordt verworpen met 17 tegen 11 stemmen.

Bespreking van de artikelen.

Artikel 1.

Dit artikel wordt aangenomen met 18 tegen 12 stemmen.

Art. 2.

De Commissie voor de Tewerkstelling en de Arbeid heeft dit artikel geamendeerd (Stuk n° 255/3). De bespreking wordt gevoerd op basis van die geamendeerde tekst.

Een lid vraagt dit artikel te splitsen.

Le premier alinéa est adopté par 18 voix contre 12.

Le second alinéa est adopté par 17 voix contre 13.

Art. 3.

Cet article est adopté par 17 voix contre 6 et 4 abstentions.

Art. 4.

Cet article est adopté par 19 voix contre 3 et 5 abstentions.

Art. 5.

Cet article est adopté par 19 voix contre 12.

L'ensemble du projet est adopté par 18 voix contre 9 et 1 abstention.

Le Ministre de l'Emploi et du Travail s'engage à déposer avant la discussion en séance publique un amendement précisant l'incidence du projet de loi sur l'article 37 des dispositions transitoires du Code judiciaire.

Le Rapporteur,

C. DEJARDIN.

Les Présidents,

Het eerste lid wordt aangenomen met 18 tegen 12 stemmen.

Het tweede lid wordt aangenomen met 17 tegen 13 stemmen.

Art. 3.

Dit artikel wordt aangenomen met 17 tegen 6 stemmen en 4 onthoudingen.

Art. 4.

Dit artikel wordt aangenomen met 19 tegen 3 stemmen en 5 onthoudingen.

Art. 5.

Dit artikel wordt aangenomen met 19 tegen 12 stemmen.

Het hele ontwerp wordt aangenomen met 18 tegen 9 stemmen en 1 onthouding.

De Minister van Tewerkstelling en Arbeid verbindt zich ertoe om vóór de behandeling in openbare vergadering een amendement voor te stellen waarbij wordt gepreciseerd welke weerslag het wetsontwerp heeft op artikel 37 van de overgangsmaatregelen van het Gerechtelijk Wetboek.

De Verslaggever,

De Voorzitters,

H. CASTEL,
E. CHARPENTIER.

ARTICLE
MODIFIÉ PAR LES COMMISSIONS REUNIES.

Art. 2.

L'article 300 du même Code est complété par deux alinéas, libellés comme suit :

« Toutefois, les conseillers sociaux, les juges sociaux et les juges consulaires, à titre effectif ou suppléant, peuvent exercer une fonction ou charge publique rémunérée d'ordre administratif.

En outre, sans préjudice de l'application des incompatibilités résultant des lois particulières, les conseillers et juges sociaux effectifs ou suppléants peuvent exercer une fonction ou charge publique rémunérée d'ordre politique, ou un mandat public conféré par élection à l'exception des fonctions ou mandats :

- de ministre ou secrétaire d'Etat;
- de membre des Chambres législatives;
- de bourgmestre, échevin ou président d'une commission d'assistance publique dans les communes d'au moins 10 000 habitants;
- de député permanent d'un conseil provincial;
- de président ou membre d'un collège d'agglomération ou de fédération de communes. »

ARTIKEL GEWIJZIGD
DOOR DE VERENIGDE COMMISSIES.

Art. 2.

Artikel 300 van hetzelfde Wetboek wordt aangevuld met twee leden, die luiden als volgt :

« Nochtans mogen de werkende en plaatsvervangende raadsheren in sociale zaken, de rechters in sociale zaken en de rechters in handelszaken een bezoldigde openbare functie of openbaar ambt van administratieve aard uitoefenen.

De werkende en plaatsvervangende raadsheren en rechters in sociale zaken mogen daarenboven, onverminderd de toepassing van de onverenigbaarheid voortspruitend uit bijzondere wetten, een bezoldigde openbare functie of openbaar ambt van politieke aard of een bij verkiezing verleend openbaar mandaat uitoefenen, behalve de functies of mandaten van :

- minister of staatssecretaris;
- lid van de Wetgevende Kamers;
- burgemeester, schepen of voorzitter van een commissie van openbare onderstand in de gemeenten van ten minste 10 000 inwoners;
- bestendig afgevaardigde van een provincieraad;
- voorzitter of lid van een college van een agglomeratie- of federatieraad van gemeenten. »